

Luba w Nuclear-Art

Pracownia konserwacji zabytków Nuclear-Art w Grenoble wykonywała w tym roku dość nietypowe zadanie - radiacyjnie wyjaławiała paromiesięczne dziecko mamuta (Luby) sprzed ok. 50 tys. lat.

Tego wyjątkowego znaleziska dokonał przypadkowo w maju 2007r. na półwyspie Jamał w północno-zachodniej Syberii pasterz reniferów, Jurij Chudli. Obiekt mierzył 114cm długości i ważył 42kg.

Naukowcy ustalili, że młody mamut zginął, gdy wpadł pod lód i zadusił się mułem. Jest to okaz absolutnie wyjątkowy i stanowi najpełniejsze tego rodzaju znalezisko na świecie. Zachował się w znacznie lepszym stanie niż wcześniej znalezione zwierzęta tego gatunku. Zachowały się oczy, trąba i resztki sierści. Imię Luba mamut otrzymał na cześć żony hodowcy reniferów.

O pomoc naukową przy opisie znaleziska poproszono amerykańskiego paleontologa Dane'a Fishera i znanego francuskiego łowcę mamutów Bernarda Buiguese'a. Zapewne za namową tego drugiego zdecydowano się przekazać czasowo obiekt do Nuclear-Art w Grenoble w celu konserwacji - pozbycia się bakterii, pleśni i grzybów, które zaatakowały z mumifikowane zwierzę. Patogeny stanowiły zagrożenie dla obiektu, ale również dla zwiedzających i konserwatorów. Szczególnie niebezpieczne mogą być bakterie wąglika. Znane są one od czasów starożytnych i występują na całym świecie najczęściej u bydła, koni, owiec i kóz.

W Nuclear-Art sterylizacji dokonano za pomocą promieniowania gamma po wcześniejszym zamrożeniu mamuta do temperatury suchego lodu. Zastosowano dawki promieniowania w zakresie 20-37kGy. Proces radiacyjnego wyjałowienia może być prowadzony w dowolnej, nawet ujemnej temperaturze i dotyczy całej objętości materiału. Możliwości takich nie mają tzw. zimne metody gazowe. W tym przypadku wyjałowić można jedynie powierzchnię obiektu. Zastosowanie promieniowania jonizującego było więc w przypadku mamuta jedyną metodą pozbycia się wszystkich mikroorganizmów i w dodatku w tak niskiej temperaturze.

We Francji przeprowadzono dalsze badania naukowe w celu potwierdzenia płci mamuta oraz określenia treści ostatniego posiłku. Pobrano również próbki krwi, aby wykonać badania genetyczne.

Dziecko mamuta zostało wystawione w Muzeum Crozatier w miejscowości Puy en Velay niedaleko Grenoble. Na powrót do Muzeum Mamutów w Jakucku wyznaczono listopad 2010r.